

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף ק"ב

"גדול דכתיב ביה ברית, לידחי שבת!
אלא אתיא דורות - דורות"

מחזורתא - ברור
זמניה - זמנו

א

הסבר: התלמוד לומד מהפסוקים שמילתו של אדם גדול אינה דוחה שבת, אבל ברית מילה ביום השמיני דוחה שבת, משום שגם בשבת וגם בברית מילה כתובה המלה "דורות".

על המפה

נמל חיפה

נמל חיפה נמצא על חוף הים התיכון בחיפה. הוא שימש כנמל מרכזי לתנועת ספינות וסחורות כבר בתקופת בית שני. הבריטים הפכו את המקום לנמל מודרני, ובנו בו מעגנות ושוברי גלים. לאחר הקמת המדינה שימש הנמל לקליטת ספינות עולים ולמסחר. הוא נחשב כיום לאחד הנמלים היעילים ביותר בעולם, בשל מיקומו, תנאי השטח שלו, והיותו מותאם לטיפול יעיל במטענים מכל סוג. מדי שנה עוברים בו כ-30 מיליון טונות של מטענים. ליד הנמל נמצאים מחסנים רבים, ביניהם ממגורות (אֶסם) דגון המשמשות לאחסון הדגנים המיובאים לישראל. בסמוך לנמל האזרחי נמצא גם הנמל הצבאי המשמש את חיל הים הישראלי.

נמל חיפה, העיר התחתית ונהר הכרמל
(Wikipedia, Zvi Roger)

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קכ"ח-קכ"ד
ברשת מטות מסעי | כ" - כ"ו בתמוז (18-12 לילי)

דף קכ"ח: אוכל מוקצה

מה הוא "מוקצה מחמת גופו"? חפץ שבשבת אין לאדם שימוש בו, אסור לטלטל אותו. הוא מוקצה מפני "גופו", מפני שהוא גופו (עצמו) אינו משמש את האדם. לכן, אוכל מקולקל אסור לטלטל בשבת, כי האוכל הזה הוא מוקצה, שהרי אי אפשר לאכול אותו. התלמוד מלמדנו שמאכלים של בעלי חיים אינם "מוקצה", מפני שדי בך שבעלי חיים יכולים לאכול אותם.

אבל, יש תנאי אחד: שבעלי החיים הללו מצויים ואינם נדירים. למשל, בארץ ישראל אוכל של חתולים אינו מוקצה, ישנם חתולים בכל ארץ ישראל, ולכן אפשר להשתמש בו בשבת. אבל אם יש לאדם אוכל של... פילים, האוכל הזה הוא "מוקצה", כי אין מה לעשות בו בלי פילים. רק מי שבאמת יש לו פיל, האוכל הזה אינו מוקצה אצלו, כי יש לו מה לעשות בו.

דף קכ"ט: הקזת דם

חכמים תיקנו שבערבי חגים לא יקזזו דם.

מה זה הקזת דם? הוצאת דם מן הגוף.

פעם נהגו להקזיז דם לצורך בריאות. היום נוהגים להוציא דם מאנשים לצורך בדיקות דם, או כדי לתרום דם לאנשים שאין להם מספיק דם בגוף.

חכמים ידעו שבערב חג השבועות יש סכנה, שמי שמקזיז דם עלול להינזק. כדי שלא יטעו ויקזיזו דם בערב חג השבועות, חכמים תיקנו שבכל ערבי החגים אין להקזיז דם. כך הם היו בטוחים שאיש לא יסתכן, חלילה.

דף ק"ל: מצות ברית מילה

את מצות ברית מילה קיבלו בני ישראל על עצמם בשמחה גדולה, כמו אדם שמצא קסר רב, ולמכר עד היום מקימים מצוה זו בשמחה, ועושים סעודה לרגל שמחת מצות הברית. על מצות ברית מילה מסרו היהודים את נפשם בכל הדורות, גם כאשר הגויים גזרו דין מות על מי שיימול את בנו. היהודים לא ציטו לגזרה ומלו את בניהם. לכן עם ישראל זכה, שכל היהודים מקימים מצות ברית מילה.

דף קל"א: תקיעת שופר

בראש השנה תוקעים בשופר, כמו שנאמר בתורה (במדבר) "יום תרועה יהיה לכם", התרועה היא תקיעת השופר. תוקעים בשופר בראש השנה ביום ולא בלילה. חכמים אומרים, שדורשים זאת מן הפסוק בו נאמר "יום תרועה יהיה לכם" - דוקא ביום יש לתקוע. בזמן שנהגו ה"יובל", חובה מן התורה לתקוע בשופר ביום הכיפורים בשנת ה"יובל".

מה הוא יובל? התורה מצוה, כי פעם בחמישים שנה תחול שנת ה"יובל". בשנה זו נהגו דיני השמיטה, שאסור לעבוד בקרקע, וכמו כן, בשנת היובל קרקעות מסימות שנמכרו לפני כן היו מושבות למוכרים, וגם עבדים יהודים היו משתחררים מאדוניהם וחוזרים לבתיהם.

מתי היו הקרקעות מושבות לבעליהן והעבדים משתחררים מאדוניהם? לאחר תקיעת השופר ביום הכיפורים של שנת היובל.

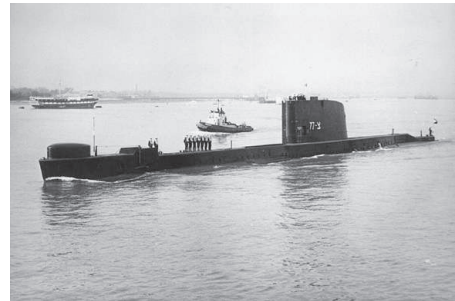

★ | מן ההסטוריה

העלמות הצוללת אח"י דקר

אח"י דקר הייתה צוללת שנרכשה על ידי חיל הים הישראלי מהבריטים בשנת 1965, עברה שיפוצים והוסבה לשימוש חיל הים. בשנת 1968 יצאה בדרכה לישראל כשעל סיפונה 69 אנשי צוות שעברו אימונים באנגליה. בדרכה לארץ נותק הקשר עם הצוללת, היא נעלמה ועקבותיה לא נודעו. חיפושים נרחבים נערכו אחריה, אולם לא מצאו כל סימן לגורלה, מלבד אחד ממצופי החירום שלה. בשנת 1999 נמצאו שרידי הצוללת דקר על ידי אוניית חיפוש של חברת נאוטיקוס, במרחק של כמעט 500 ק"מ מיעדה. משערים שהיא טבעה בשל תקלה טכנית.

הצוללת אח"י דקר (Wikipedia, דובר צהל)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

הימים הם ימי בין המצרים. דני בן ה-16 וכמה מחבריו תכננו לעשות בימי החופשה הללו מסע של כמה ימים בשטח, הכולל הליכה רגלית, שינה באוהלים, ניוטרי שטח ועוד. הדבר עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

דני טען שהוא כבר בן 16, הוא אחראי, וההיפך, המסע הזה יחזק אצלו ואת חבריו את אהבת הארץ, ואת לקיחת האחריות. הוא טען שהם ייזהרו מאוד, ושזה לא מסע של בידור והשתוללות, אלא מסע חינוכי-חברתי שהם גם ייהנו וגם ילמדו ממנו.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שימי בין המצרים לא מתאימים לטיולים מהסוג הזה שיש בהם קצת סכנה, וכי בימים הללו עדיף להישאר בבית ולהימנע מהרפתקאות לא הכרחיות.

...ואה? עֲתִכֶּם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם עליה אתם מוזמנים לשאת אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושב

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

אישה עגונה

אישה עגונה היא אישה שבעלה נעדר וגורלו לא נודע. מכיוון שישותק שהוא עדיין בחיים, היא אינה יכולה להינשא לאחר, ולכן נקראת "עגונה" מלשון עוגן, כאילו היא כבולה עדיין לבעלה הראשון. בשל מצוקתן של נשים אלה, התאמצו רבנים לאורך הדורות לברר את גורלם של בעלים שנעלמו, כדי להתיר להן להינשא.

מי אני?

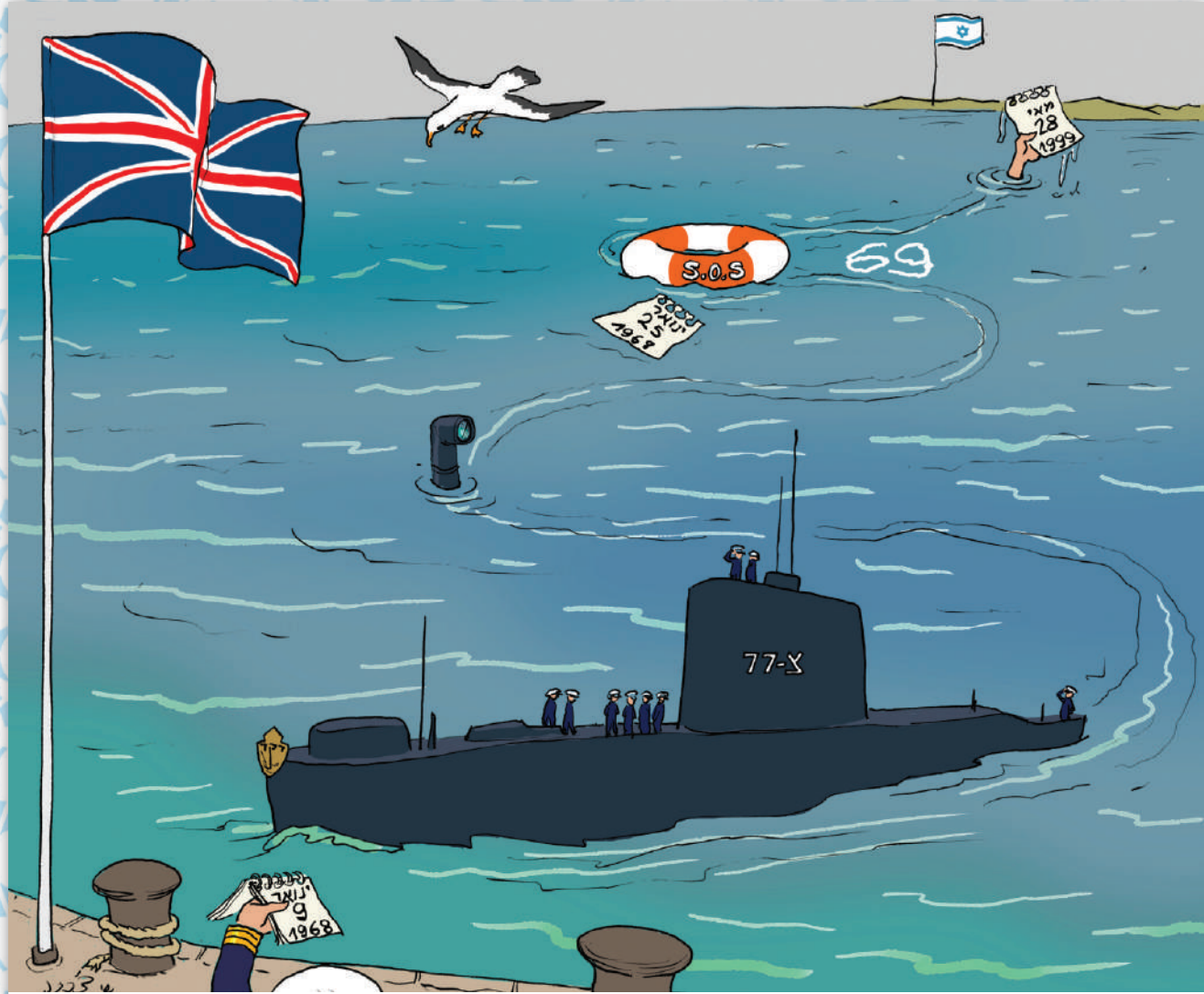
- צוללת של חיל הים.
- נרכשה מאנגליה בשנת 1965.
- נקראה על שם דג ימי.
- נעלמה בדרכה לארץ, וגורלה לא נודע במשך עשרות שנים.
- בשנת 1999 נמצאו השרידים שלה.

לחלוקה מלאה

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934		2883	2448	2448		2238	1948	0
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם
															תורה (מלכות)
															מסורת מאז ומתמיד

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הצוללת המצוירת כאן?
- 2 מהיכן ולאן היא שטה, ומתי?
- 3 מה עלה בגורלה?
- 4 כמה אנשי צוות היו עליה?

י"ג שבט ה'תש"ט
י"ג שבט ה'תש"ט
י"ג שבט ה'תש"ט
י"ג שבט ה'תש"ט
י"ג שבט ה'תש"ט

י"ג שבט ה'תש"ט

מי אני?

- א. הזרוע הימית של צה"ל.
- ב. מכיל ספינות טילים, משחתות, צוללות, שיטות ועוד.
- ג. מילא תפקידים חשובים בכל מלחמות ישראל.
- ד. אחראי על ביטחון הגבול הימי של ישראל.
- ה. בראשו עומד מפקד בדרגת אלוף.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'תש"ל	5258 ה'תש"ח	4900 ה'רמ"ב	4800 ה'רשי	4650 ה'רבי טעדיה גאון	4260 ה'תקפ"ז
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 ה'תר"ץ	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 העצמאות	1939 שוואה	1897 ה'תרצ"ז	1500 ה'תק"ל	1492 ה'רס"ב	1492 ה'רס"ב	1492 ה'רס"ב	1492 ה'רס"ב	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קל"ב-קל"ד

דף קל"ב: ברית מילה בשבת

מצוה לקיים ברית מילה ביום השמיני ללידתו של התינוק. למשל, לתינוק שנולד ביום שלישי, יערכו ברית מילה ביום שלישי בשבוע הבא. גם תינוק שנולד בשבת, ומצות ברית המילה שלו חלה בשבת כעבור שמונה ימים, הרי הוא נימול ביום שבת, מפני שהתורה קבעה, שברית מילה דוחה את השבת. **רבי אליעזר סובר**, שבשבת מותר גם לעשות מלאכות לצורך המילה. למשל, מותר לטלטל ברשות הרבים את כלי המילה של המוהל.

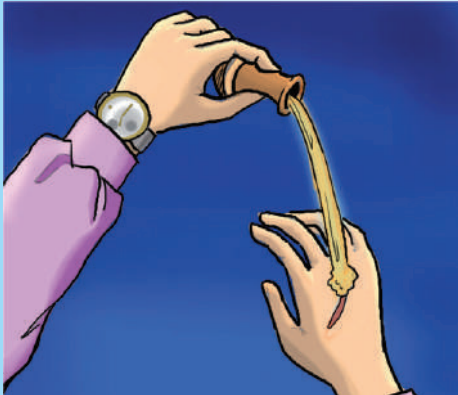
חכמים חולקים וסוברים, כי התורה התירה לעשות מלאכות בשבת לצורך ברית המילה, אך ורק אם לא ניתן לעשותו מערב שבת. אולם, את כלי המילה יכול המוהל להביא למקום בערב שבת ולא בשבת עצמה.

דף קל"ג: הידור מצוה

עלינו ליפות את המצוות ולהדרן למשל, לקחת ציצית נאה, לולב נאה, שופר נאה וכדומה. גם כאשר כותבים ספר תורה, יש להדר לשכור סופר הידוע לכתוב בכתב נאה. לכתוב אותיות ספר התורה משתמשים בקולמוס נאה ובדיו נאה, ולאחר השלמת הספר עוטפים אותו בפרוכת נאה, כדי להדר את המצוות וליפותן.

חכמים אומרים, שיש פסוק על הידור מצוה, שנאמר (שמות) **"זה א-לי ואננהו"**. "ואננהו" הוא מלשון נוי, יופי. כלומר, יש ליפות את חפצי המצוה שהא-ל ציונו לעשותה.

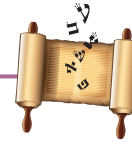
דף קל"ד: תרופה בשבת

חז"ל גזרו, שמי שחולה קצת לא יטול תרופה בשבת, מפני שחכמים חששו שלצורך הכנת התרופה הוא ישחק (יטחן) חומרים שטוחנים כדי להכין תרופה. לכן תיקנו חכמים, שהחולה קצת, לא יקח תרופה וגם לא יעשה דבר רפואה בשבת.

למשל, פעם נהגו לזלף (לטפטף) על הפצע שמן מעורב במים חמים. שמואל סובר שבשבת אסור לעשות זאת, כי זו פעולה של רפואה.

אבל, שמואל אומר, כי מותר לשפוך את השמן המעורב במים חמים על הפצע שליד הפצע והם יזלו מעצמם אל הפצע, מפני שבאופן זה לא מוכח שהוא עושה זאת לצורך רפואה, שהרי הוא לא שם אותם על הפצע עצמו.

דבר תורה

בפרשתנו מופיעה "פרשיית הנדרים" המלמדת על כך שאדם יכול לחייב או לאסור על עצמו דברים שונים מהעולם. בדרך כלל אדם נודר את נדריו ברגעים של שמחה או צער גדול ח"ו.

מה משמעותו של הנדר? מה הוא בא ללמד ולבטא? טבעו של האדם הוא להסיח דעתו מן ההווה בו הוא מצוי כעת ולהתרפק במבט לאחור על עברו או לצפות ולדמיין עתיד אחר.

מצוות הנדרים באה להדגיש את **הרגע הזה בו חי האדם**. הנדר מאפשר "לשמר את הרגע", את ההתרגשות המתחוללת בקרבנו עכשיו, שעם הזמן תלך ותחלוף. הנדר מזכיר לנו **שההווה הוא העבר של העתיד והעתיד של העבר** ותמיד עלינו לגלות את ההארה המיוחדת במציאות החיים בה אנו חיים עכשיו.

מי אני?

אם הניקוד של שמי יהיה מבלבל, הוא יהיה שם נדרך לנחל. אני מגיע רק אחרי שבעה מחזורים וכשאני בא, כולם לבתיהם חוזרים. מי אני?

--	--	--	--

הצג: יעל

שאלות השבוע

1. האם מותר לטלטל בשבת אוכל של פילים?
2. במה נחלקו רבי אליעזר וחכמים לגבי מילה בשבת?
3. למה הגבילו חכמים את השימוש בתרופות בשבת?

בין הפותרים נמנה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

